Azərbaycan Aqrar Elmi | 2 2019 | Аграрная Наука Азербайджана

UOT 631.3

KƏND TƏSƏRRÜFATINDA ADAPTİV –LANDŞAFTA ƏSASLANAN İSTEHSALIN TƏŞKİL PRİNSİPLƏRİ

A.F.HƏSƏNOV
Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti

Məqalədə kənd təsərrüfatında adaptiv –landşafta əsaslanan istehsalin təşkil prinsipləri əsaslandırılmışdır.

Adaptiv –landşafta əsaslanan istehsalin təşkilinin mahiyyətinin torpaqların bioiqlim potensialını nəzərə alaraq müəyyən bitkiçilik məhsulları istehsalının təmin edilməsi, torpaqların məhsuldarlığının artırılması, ərazi vahidlərinə (sahələrə) əsaslanan ekoloji cəhətdən davamlı kənd təsərrüfatı landşaft sistemini yaratmaqla ekoloji, iqtisadi və texnoloji cəhətdən təmiz kənd təsərrüfatı istehsalının çevik bir ərazidə təşkil edilməsinin nəzərdə tutulduğu qeyd olunmuşdur. Adaptiv - landşafta əsaslanan əkinçilik sistemi ictimai (bazar) ehtiyaclarına, təbii və istehsal ehtiyatlarına uyğun olaraq, iqtisadi və ekoloji cəhətdən müəyyən edilmiş məhsulların miqdar və keyfiyyətcə istehsalına yönəldilmiş, torpaqdan səmərəli istifadəyə əsaslanan xüsusi ekoloji -əkin sistemi kimi kənd təsərrüfatı landşaftının sabitliyinə və torpaqların məhsuldarlığının bərpasına əsaslanır.

Bu sahədə aparılan elmi və eksperimental tədqiqatların nəticələrini ümumiləşdirərək kənd təsərrüfatı subyektlərinin ərazisinin təşkili və formalaşdırılmış quruluşunun adaptiv landşaft əsasında idarə edilməsin prinsipləri verilmişdir.

Açar sözlər: *kənd təsərrüfatı, adaptiv-landşaft, torpaq, əkinçilik, resurs, bitkiçilik məhsulları, aqro-ekoloji, aqrotexniki, torpağın məhsuldarlığı.*

Hazırda torpaq ehtiyatlarından səmərəli istifadə və onların məhsuldarlığının qorunması ilə istehsalın təşkili əkin sahələrindən səmərəli istifadə üçün xüsusilə əhəmiyyətlidir. Son illərdə torpaqğın artan texnogen təsirlərlə yüklənməsi şəraitində maksimum miqdarda kənd təsərrüfatı məhsullarının əldə edilməsi strategiyası torpaq strukturunun deformasiyasına, aqrolandşaftın əsas elementlərindəki balansızlığa gətirib çıxarmış və bununla da, onların orta əlaqəlilik funksiyalarında ciddi bir böhran yaratmışdır[1].

Mövcud vəziyyətdə, torpaqdan istifadənin ekologiyası ilə xüsusi ərazilərin şərtlərinə uyğun olmayan istehsal texnologiyalarının tətbiqi arasında qarşılıqlı əlaqələr daha da kəskinləşir. Torpaqdan istifadənin və onların mühafizəsinin səmərəli təşkili, ətraf mühitin təbii bərpası üçün şərait yaradılması, minimal istehsal xərclərini təmin edən təbii və iqtisadi amillərin rasional birləşməsinin qorunmasına kömək etmək məqsədi ilə regionlarda istehsal sahələrinin idarə olunmasının həyata keşirilməsində yeni bir yanaşma tələb olunur.

Adaptiv-landşafta əsaslanan əkinçiliyin idarə edilməsinin əsas prinsiplərindən biri– landşaftın formalaşmasında əsas amilləri nəzərə alınmaqla xüsusi torpaq növlərinə, məhsulun istehsal sisteminə və bitkiçilik məhsullarına uyğun hər bir torpaq sahəsindən rasional, ekoloji cəhətdən balanslı şəkildə istifadə etməklə, fərqli torpaqların səmərəli istismarının təşkilini təmin etməkdir.

Adaptiv-landşaft əsasında kənd təsərrüfatı əkinçilik sisteminin idarə olunması vasitəsi ilə kənd təsərrüfatı subyektlərində torpaqlardan istifadənin və onların qorunmasının təşkilinin təkmilləşdirilməsi kimi problemlərin təcili olaraq daha da aydın şəkildə həlli xüsusi ilə nəzərə alınmalıdır[2]. Eyni zamanda ərazinin ekoloji-landşaft fərqliliyinə, nəzəri və metodoloji baxımdan aqroekoloji qiymətləndirməyə əsaslanan inkişafın təmin olunması ilə ərazinin təşkilinin sosial-iqtisadi məzmunun artırılması, aqrotexniki, ekoloji cəhətdən davamlı (agrolandşaft) sahələrin yaradılması və onların fəaliyyətinin ekoloji və iqtisadi səmərəliliyi, dinamiki tarazlığın qorunması kimi praktiki əhəmiyyətə malik məsələlərin həlli üçün xüsusi tədqiqat nəticələrinin əldə olunmasını tələb edir.

Yuxarıda göstərilənlərin tədqiqi üzrə alimlərin araşdırmalarında şübhəsiz ki, müsbət nəticələrin olmasına baxmayaraq, torpaqların istifadəsinin hazırkı mərhələsində onların idarəçiliyi üçün yeni problemlər yaradır. Problemin çox tərəfli təbiəti, iqtisadi cəhətdən mümkün ətraf mühitin idarə olunması baxımından ekoloji-landşaft və əkin sahələri üzrə torpaq idarəçiliyi layihələrinin inkişafı ilə bağlı çox sayda tapşırıqlar bu sahədəki daha dərin hədəf tədqiqatı tələb edir.

Coğrafi iqtisadi rayonlarda yerləşən təsərrüfatlarda adaptiv-landşaft əkinçilik sistemlərinin inkişafı ərazinin elmi əsaslarla təşkilini nəzərə almadan (torpaq sahələrinin idarə edilməsi) torpaqlardandan səmərəli istifadə problemlərini həll etmir. Təsərrüfatların təbii şəraitinə uyğun olaraq adaptiv-landşaft əsasında elmi və metodiki müddəaları bu günə qədər yetərincə inkişaf etdirilməməsi səbəbindən əkin sahələrindən istifadədə müəyyən problemlər mövcuddur[3].

Hazırkı mərhələdə əkin sahələrinin idarə olunmasının mahiyyəti torpaqların bioiqlim potensialını nəzərə alaraq müəyyən bitkiçilik məhsulları istehsalının təmin edilməsi, torpaqların məhsuldarlığının artırılması, ərazi vahidlərinə (sahələrə) əsaslanan ekoloji cəhətdən davamlı kənd təsərrüfatı landşaft sistemini yaratmaqla ekoloji, iqtisadi

və texnoloji cəhətdən təmiz kənd təsərrüfatı istehsalının çevik bir ərazidə təşkil edilməsidir. Yerli təbii şəraitə adabtasiya və əkinçilik sisteminin landşafta uyğun təşkili əsasında kənd təsərrüfatının davamlı inkişafını təmin etmək mümkündür. Kənd təsərrüfatı məqsədləri üçün torpaq və təbii ehtiyatların səmərəli və ekoloji cəhətdən əsaslandırılmış istifadəsi məsələlərinin həlli ərazinin elmi əsaslı təşkilinə, landşaftın təbii təşkilediciləri ilə əlaqəsinə əsaslanır.

Adaptiv landşaft əsasında torpaqların idarə edilməsinin əsas vəzifələri aşağıdakılardır: əkin sahələri, yem bitkiləri və meşə arasında optimal tarazlığa nail olmaq; sənaye, ətraf mühit və digər obyektiv meyarlar əsasında davamlı kənd təsərrüfatı landşaftlarının yaradılması. Bu yanaşma ilə kənd təsərrüfatının ərazi baxımdan təşkil edilməsi təbiətin mühafizəsi və bərpası prinsiplərinə uyğun olaraq onları bir-biri ilə əlaqələndirən agrolandşaft elementlər qrupu hesab olunur.

Adaptiv-landşaft əsasında əkin sahələrinin idarə edilməsinin strukturu və məzmunu ənənəvi olaraq mövcud olanlardan fərqlənmir, lakin bəzi elementlər dəyişdirilə və tənzimlənə bilər. Bu sistemin mahiyyəti - resurs potensialının qiymətləndirilməsi, eləcə də torpaqlardan istifadənin təşkili və məhsulun istehsal dövrü sahəsində yeni elementlər nəzərə alınmaqla - agrolandşaft sahələrinin formalaşdırılması və zonalaşma materiallarına əsaslanan məhsulun istehsal dövrü sisteminin optimallaşdırılması kimi yeni mərhələni əhatə edir[4].

Adaptiv-landşaft əsasında torpaqların idarə olunması torpaq sahəsinin vəziyyətini xarakterizə edən hesabat, kartoqrafik və digər materialların, sosial-iqtisadi vəziyyət, keyfiyyət göstəriciləri və inkişafı ilə bağlı məlumatların toplanması, öyrənilməsi və sistemləşdirilməsi ilə torpaq istifadəsi şərtləri əsasında daha ətraflı hazırlıq işi ilə başlamalıdır.

Kənd təsərrüfatı əkinçilik sisteminin resurs potensialının qiymətləndirilməsi ərazinin məlumatlarının qiymətləndirilməsi ilə başlayır.

Adaptiv landşaft əsasında torpaqların idarə edilməsinin əsas məsələlərindən biri torpaqlardan intensiv istifadə ilə onların məhsuldarlığının məcburi bərpası, təbii və antropogen şəraitin mənfi təsirini aradan qaldırmaq və ya maksimum dərəcədə zəiflətməkdir. Torpaqlardan istifadənin təşkili ətraf mühitə uyğun davamlı istehsal sahələrinə əsaslanmalıdır. Torpaq idarəçiliyinə adaptiv yanaşmanın həyata keçirilməsi üçün bitkiçilik məhsulları və tətbiq olunan əkinçilik sistemləri hər bir fərdi torpaq sahəsinin təbii xüsusiyyətlərinə uyğunlaşdırılmalıdır.

Antropogen təsirlərə məruz qalan landşaftların ekoloji davamlılığını, kənd təsərrüfatı maşınlarından və tətbiq olunan texnologiyalardan istifadənin səmərəliliyini artırmaq üçün torpaqların transformasiyası böyük əhəmiyyət kəsb edir. Hər bir xüsusi landşaft sahəsinin qorunması və təbiəti mühafizə məqsədləri kompleks zonalılıq materialları nəzərə alınmaqla aparılır. Torpaqların çirklənməsi və deqradasiyasına səbəb olan təsirlərin aradan qaldırılması üçün həyata keçirilən tədbirlər, bu ərazilərin rasional istifadəsi və qorunmasını tələb edir. Çoxillik otların bitkiçilik məhsulların strukturunda payının artması ilə əkin sahələrinin davamlılığı artır. Təbii yem bitkilərinin və çoxillik otların ərazilərinin genişləndirilməsi eroziyaya məruz qalmış və daha çox eroziya təhlükəli torpaqların hesabına əkini həyata keçirilməlidir ki, bununla da kənd təsərrüfatı məhsullarının enerji və maliyyə xərcləri əhəmiyyətli dərəcədə azalacaq, eroziya proseslərinin inkişafını kəskin surətdə azaltmaqla, torpaqların məhsuldarlığını və kənd təsərrüfatı landşaftının sabitliyini artıracaqdır. Adaptiv-landşaft əsasında torpaq idarəçiliyi torpaq strukturuna uyğun istehsalı optimallaşdırmaq, yerli şəraitə uyğunlaşdırmaq, təbii və iqtisadi obyektləri (istehsal və iqtisadi mərkəzlər, torpaq, sahələr, yollar və s.) rasional yerləşdirmək, onların kənd təsərrüfatı landşaft strukturuna adaptasiyasını səmərəli şəkildə təmin etmək imkanı verir.

Müasir əkinçilik sistemi sosial ehtiyacları, təbii və aqroekoloji şərtləri, istehsalın intensivləşməsinin müasir səviyyəsini, iqtisadi strukturunu, eləcə də məhsulların və ətraf mühitin çirklənməsinin minimum risk tələblərini ödəməlidir[5].

Əgər bu uyğunluq ən azı bir nöqtədə pozulursa, iqtisadi ziddiyyətlər və ekoloji təhlükələr ortaya çıxır.

Kənd təsərrüfatı sisteminin bütün bu şərtlərə landşaft əsasında uyğun olması lazım olduğundan, adaptiv = landşaft adlandırmaq düzgün olar.

Kənd təsərrüfatının adaptiv-landşaft sisteminin formalaşdırılması mexanizmi məhsulların bioloji və aqrotexniki tələblərinə əsaslanaraq, onlara uyğun olan aqroekoloji şəraitləri müəyyənləşdirmək və ya texnogen təsirlərin ekoloji məhdudiyyətlərini nəzərə almaqla məhdudlaşdıran amillərin optimallaşdırılması yolu ilə istehsalı təşkil etməkdir. Bununla yanaşı, bazar tələbatına uyğun olaraq məhsulların aqroekoloji qiymətləndirilməsi sisteminə rəhbərlik edilməlidir. Bitki növlərinin agroekoloji pasportlarında bitkilərin bioloji və aqrotexniki tələbləri göstərilməlidir. Bu tələblərə uyğun olaraq torpaqların aqroekoloji qiymətləndirilməsi eyni geoloji, litoloji və mikroiqlim şəraitində əsas torpaq sahəsi və ya elementar torpaq strukturu ilə məhdudlaşan, mezo-relyef elementi sahəsindəki agrolandşaftın hər elementar sahəsinə münasibətdə həyata keçirilir. Bu qiymətləndirmə əkinçilik sistemini formalaşdırarkən nəzərə alınmalı olan amillərin ümumi məcmusunu aşkarlayan aqroekoloji torpaq təsnifatı əsasında həyata keçirilir.

Bundan başqa oxşar sahələr yəni torpaq növləri - məhsulun aqro-ekoloji tələblərinə və becərilməsi şərtlərinə görə birtərəfli olan sahələrlə birləşdirilir. Eyni zamanda, həmin sahələri onların faktiki vəziyyəti əsasında istifadə etmək üçün real imkanlar deyil, eyni zamanda perspektivli baxımından -- məhdudlaşdıran amillər onların tənzimlənməsi və nəzarəti hesabına aradan qaldırılır. Digər, tənzimlənməmiş amillərə uyğunlaşma mümkündür. Bu amillərə uyğun olaraq, torpaq növləri kənd təsərrüfatı ekoloji tələblərinə yaxın olan müəyyən bir məhsul və ya bitki qrupunun yetişdirilməsində məhdudlaşdıran amillərin aradan qaldırılması metoduna və təbiətinə görə becərilməsi üçün uyğunluq dərəcəsinə görə təsnif edilir[6].

Torpaq növlərinə uyğun olan əkin sahələrinin ölçüsü adaptasiya potensialına və əmtəə istehsalçılarının hasilat və resurs potensialına əsaslanaraq, aqrotexniki şərtləri meliorasiya və digər tədbirlər vasitəsilə dəyişə bilir. Bitkinin növ müxtəlifliyi və istehsal artımının səviyyəsi daha yüksəkdirsə, agrolandşaftın daha təsirli elementləri nəzərə alınaraq torpaq növünü birləşdirə bilər.

İntensivləşmə səviyyəsi ilə yanaşı, landşaftların dağılması və çirklənmə proseslərinin qarşısının alınması zərurəti nəzərə alınır.

Kənd təsərrüfatının aqroiqlim uyğunlaşması probleminə xüsusi diqqət yetirilməlidir ki, bunun mürəkkəbliyi isə iqlim quraqlığının artması ilə yüksəlir. Bu, yalnız orta yay dövrü yağışların miqdarının azalması ilə deyil, həm də illik və mövsümlərdə onların dəyişkənliyinin artması ilə müşahidə olunur. Eyni zamanda, ümumiyyətlə, uzunmüddətli agroiqlim parametrlərə yönəldilmiş əkinçiliyin fərqləndirilməsi onların dəyişkənlik ehtimalı, yamacların mailliyi, meşələrin və ağacların olması, torpaqda su rejiminə əsasən əkinlərin nəmlə təmin edilməsi hesablamalarda nəzərə alaraq dəqiqləşdirilməlidir. Kənd təsərrüfatının aqrolandşafta adaptasiyasının əsas vəzifələri aqrokimyasal zonanın dərinləşməsini, aqrosenozlarla istehsal prosesinin simulyasiyasını inkişaf etdirməyi, müəyyən dərəcədə iqlim şəraitinin uzunmüddətli proqnozlaşdırma metodlarının inkişafına və ilk növbədə, fövqəladə vəziyyətlərə (quraqlıq, böhran, böyük soyuqluq) inkişafdan asılı olan aqrokimyəvi ehtiyatların dinamikasına uyğun olaraq tənzimlənməsini əhatə edir.

Adaptiv - landşafta əsaslanan əkinçilik sistemi- ictimai (bazar) ehtiyaclara, təbii və istehsal ehtiyatlarına uyğun olaraq, iqtisadi və ekoloji cəhətdən müəyyən edilmiş məhsulların miqdar və keyfiyyətcə istehsalına yönəldilmiş, torpaqdan səmərəli istifadəyə əsaslanan xüsusi ekoloji -əkin sistemi kimi kənd təsərrüfatı landşaftının sabitliyinə və torpaqların məhsuldarlığının bərpasına əsaslanır. Adaptiv landşafta əsaslanan əkinçilik sistemlərinin formalaşmasına yeni metodoloji yanaşma onların təsnifatının əsas müddəalarını formalaşdırmağa imkan verir. Onun əsas meyarları aşağıdakılardır: təbii amillər qrupu; bitki istehsalının əsas istiqamətləri, müəyyən bir məhsul istehsalına ehtiyaclarını nəzərə almaq; istehsal intensivliyinin bir sıra amilləri (intensivləşmə forması və səviyyəsi); əsas istehsal texnologiyalarına uyğun olaraq torpaqdan istifadə; ekoloji məhdudiyyətlər. Kənd təsərrüfatının formalaşması üçün təbii şərtlər və amillərlə yanaşı, əkinçilik fəaliyyəti üzrə istiqamətinin seçilməsi cəmiyyətin və heyvandarlıq sahəsinin tələblərinə əsaslanan bitkiçilik məhsulları istehsalı həyata keçirilir[7].

İstehsalın intensivləşməsinin məcmu amillərinə əsasən,: ibtidai, texnogen, texnogen kimyəvi, integral, bioloji əkinçilik sistemləri fərqləndirilir. Adaptiv landşaft-ekoloji əkinçilik sistemlərinin inkişafı əsasən torpaqların məhsuldarlığının yüksəldilməsi və sənayenin davamlı idarə edilməsi üçün şərait yaradacaq prinsiplərə əsaslanmalıdır.

Adaptiv landşaft əsasında əkinçilik sistemi, kənd təsərrüfatı subyektlərinin torpaqlarından rasional istifadə və onların qorunması, əkin sahələrinin bütün ərazi şərtlərinin kompleks hesabına əsaslanaraq təşkil edilməsi üçün tədbirlər sistemi, torpaq strukturunun optimal balansını, məhsuldarlığının bərpasını və əkinçilik mədəniyyətinin yaxşılaşdırılmasını nəzərə alaraq mövcud təşkil olunmuş ərazi strukturuna uyğunlaşdırılan amillər və rejimlər, torpaqdan istifadənin və landşaftların sabitliyini təmin edir.

Adaptiv-landşaft əsaslı əkinçilik sisteminin əsas məzmunu müəyyən ekoloji balansın yaradılmasını və saxlanılmasını təmin edəcək, müəyyən edilmiş şərtlərin bütün kompleksinə uyğunlaşdırılmış bir ərazinin yaradılmasıdır.

İstehsalın intensivləşməsi səviyyəsi nə qədər yüksək olarsa, nəzərə alınan aqroekoloji amillərin sayı da o qədər çox olacaqdır.

Əkinçilik sistemində torpaq örtüyünün daha ətraflı təhlilinə əsaslanan elmi yanaşma əlavə sərmayələri cəlb etmədən əkin sahələrinin məhsuldarlığının artırılması üçün əsas ehtiyat ərazilərin düzgün təşkil edilməsi təmin edir[8]. Bunu etmək üçün, kənd təsərrüfatı landşaftının elmi bazasına əsaslanan kənd təsərrüfatı ərazilərinin və əkin sahələrinin strukturu, bitki tərkibi kimi standartları müəyyənləşdirmək lazımdır.

Bu sahədə aparılan elmi və eksperimental tədqiqatların nəticələrini ümumiləşdirərək kənd təsərrüfatı subyektlərinin ərazisinin təşkili və formalaşdırılmış quruluş prinsipləri aşağıda göstərilən landşaftların idarə edilməsinə əsaslanan adaptiv landşaft əsasında aparılmalıdır:

- ekoloji və eroziya əleyhinə tədbirlərin maksimum həyata keçirilməsi üçün şəraitin yaradılması (balanslaşdırılmış ərazi təbii-iqtisadi komplekslər yaradılır, təbiətin mühafizəsi və istehsalatın ekoloji meyarlarına üstünlük verilir);
- ərazinin təbii, ekoloji, iqtisadi, aqroekoloji, landşaft xüsusiyyətlərini və fərdi təsərrüfatların ekoloji davamlılığını, eləcə də kənd təsərrüfatı subyektlərinin ərazisinin təşkilində iqtisadi səmərəliliyi maksimum şəkildə nəzərə almaq;
- ərazinin təşkilinin ekoloji və iqtisadi səmərəliliyi (inkişaf etmiş istehsal texnologiyaları əsasında istehsalın səmərəliliyinin artmasına kömək edən təşkilati və ərazi şərtləri yaradılır);
- landşaftın dayanıqlığı (əkinçilik landşaftında onun komponentləri arasında düzgün uyğunluq mövcuddur, torpağın məhsuldarlığına müsbət təsir göstərən kənd təsərrüfatı texnologiyaları pozulmayıb);
- torpaqdan istifadənin sabitliyi (davamlılığı) (həm sabit landşaft yaradılır, torpaq sahəsinin məqsədli istifadəsi eyni sərhədlər daxilində xarakterizə edilən sabit torpaqdan istifadə);
- Uyğunluq prinsipi yerli təbii-iqlim şəraitinin, becərilən bitki növlərinin xüsusiyyətlərinin və insan fəaliyyətinin ətraf mühitin yaxşılaşdırılmasının imkanlarını, eləcə də mümkün olduğu təqdirdə bütün torpaq idarəçiliyinin mövcud təşkilati və ərazi quruluşuna adaptasiyasının mümkünlüyünü təmin edir.

ƏDƏBİYYAT

1.Шалов Т.Б. Адаптивно-ландшафтные системы земледелия в схеме землеустройства территории сельского поселения / Земледелие.- 2013.- № 6.- С. 28-29. 2.Котлярова Е.Г. Эффективность производственных процессов в ландшафтных системах земледелия / Вестник Курской государственной сельскохозяйственной академии. -2013.- № 7.- С. 40-41. 3. Черников, В. А. Агроэкология. Модуль 4. Охрана окружающей среды и рациональное использование природных ресурсов / В. А. Черников, О. А. Соколов, А. И. Чекерес. — Пущино : ОНТИ ПНЦ РАН, 2001. — 138 с. 4.Методическое пособие и нормативные материалы для разработки адаптивно-ландшафтных систем земледелия / Под общ. ред. Каштанова А.Н. - Курск: Изд-во КГСХА, 2001. - 260. 5.Лопырев М.И. Основы агроландшафтоведения. Воронеж: Изд-во Воронеж. ун-та, 1995.180 с. 6.Волков С.Н. Землеустройство в условиях земельной реформы (экономика, экология, право). М.: Былина, 1998. 526 с. 7. Карчагина Л.П. Эффективность использования агроландшафтов в аграрной сфере производства / Агропромышленный комплекс и актуальные проблемы экономики регионов.VII Всероссийская научно-практическая конференция. – Майкоп, 2006. (0,1 п.л.). 8. Деханова Н.Н. Проблемы использования земельных ресурсов Кировской области на современном этапе // Научное и кадровое обеспечение земельно-имущественного комплекса России: материалы Междунар. науч.-практ.конф. по итогам науч.-исслед. работы проф.-препод. состава Гос. ун-та по землеустройству за 2004-2005 гг. – М.: ГУЗ, 2005. – С.320–332.

Организационные принципы производства на основе адаптивно-ландшафта сельском хозяйстве

А.Ф.Гасанов

В статье обоснованы принципы организации сельскохозяйственного производства на основе адаптивного-ландшафта.

Учитывая особенности биоклиматического потенциала почвы обеспечение производства определенных видов сельскохозяйственных культур, увеличение плодородия почвы, созданием экологически устойчивой ландшафтной системы отнесённой к территориальной единице (площади) предполагается организация чистого, гибкого сельскохозяйственного производства на одной территории с учетном экологический, экономических и технологических особенностей.

Земледельческая система, ориентированная на адаптивный ландшафт в соответствии с социальными (рыночными) потребностями к природными и производственными ресурсами направленное на количественное и качественное производство экономические и экологически определенных продуктов, как специфическая экологическая земледельческая система, основана на стабилизацию и восстановление плодородия почвы сельскохозяйственного ландшафта.

Обобщая результаты научных и экспериментальных исследований, проведенных в этой области, приведены принципы организации и формирования структуры сельскохозяйственных субъектов на основе адаптивного- ландшафта.

Ключевые слова: *. сельское хозяйство, адаптивно-ландшафтный, почва, земледелие, ресурс, культуры растениеводства, агроэкология, агротехнический, плодородие земли.*

Principles of organizational of production based on the adaptive landscape of agriculture

A.F. Hasanov

The article substantiates the principles of organization of agricultural production on the basis of adaptive landscape.

Taking into account the peculiarities of bioclimatic potential of the soil, ensuring the production of certain types of crops, increasing soil fertility, creating an environmentally sustainable landscape system related to the territorial unit (area), it is planned to organize a clean, flexible agricultural production on the same territory with consideration of environmental, economic and technological features.

The agricultural system focused on an adaptive landscape according to social (market) needs to natural and productive resources directed on quantitative and qualitative production economic and ecologically certain products as specific ecological agricultural system is based on stabilization and restoration of fertility of the soil of an agricultural landscape

Summarizing the results of scientific and experimental studies conducted in this area, the principles of organization and formation of the structure of agricultural subjects on the basis of adaptive landscape are given.

Keyword: *agriculture, adaptive landscape, soil, agriculture, resource, crop culture, agroecology, agrotechnical, land fertility.*